

Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Catedra Limbi Moderne

**DICTIONAR EXPLICATIV DE
TERMENI ECONOMICI**

CHIȘINĂU - 2010

Autor: Ludmila Șeremet, lector superior universitar la Catedra Limbi Moderne a UASM

Dicționarul de față se adresează studenților de la instituțiile de învățământ superior cu profil economic și își propune să fie un instrument de lucru util și specialiștilor din domeniul economiei, cetățeni ai Republicii Moldova, vorbitori de limbă rusă.

Inventarul terminologic prezentat în dicționar nu conține toți termenii din domeniul economiei. Autorul a selectat pe cei mai frecvent întâlniți în activitatea economiștilor și a contabililor, precum și în textele de specialitate care se studiază la lecțiile practice.

Dicționarul constă din două părți:

- prima parte include circa 400 de termeni din domeniul economiei;
- partea a doua conține aproximativ 150 de structuri terminologice și definiții care explică cele mai importante procese și fenomene economice.

Dicționarul se adresează și tuturor celor care, folosind în mod curent limba română, au nevoie de informații și lămuriri noi în legătură cu sensul unor termeni și structuri terminologice.

Se editează conform Hotărârii
Comisiei metodico-didactice a
UASM din 18.02.2009,
Proces-verbal nr. 5

A

Abroga - A anula o lege, o dispoziție oficială.

Abuz - Încălcare a legității, faptă ilegală.

Achiziție - Formă de comerț care constă în procurarea de produse (agroalimentare) sau de materiale pe calea unor contracte speciale.

Acreditiv - În comerțul internațional reprezintă un mod de finanțare a importurilor și de garantare a efectuării plății furnizorului.

Afacere - Tranzacție comercială care implică adesea specula.

Agenție - Reprezentanță sau sucursală a unei instituții ori a unei întreprinderi.

Agent - Reprezintă, în comerțul exterior, o persoană fizică sau juridică care negociază și primește comenzi pentru agentul principal, acționând pe bază de comision.

Agrobusiness - Sistem informațional de relații bazat pe interese comune, între agenții economici agricoli și agenții economici din ramurile de deservire a agriculturii și de prelucrare a produselor agricole.

Aloca - A destina o sumă de bani pentru un anumit scop.

Alocație - Suma acordată de stat (sau de o instituție) pentru un anumit scop.

Altruism - Calitatea de a acționa dezinteresat în favoarea altuia.

Amanet - Obiect (de valoare) lăsat cuiva drept garanție pentru restituirea unei datorii.

Ambala – A împacheta ceva într-un material protector în vederea transportării lui.

Ambalare – Faptul de a ambala; material cu care se împachetează.

Ambalaj - Operațiune de condiționare exterioară a mărfurilor, în scopul prelucrării cantitative și calitative în timpul transportării, depozitării sau desfacerii lor, precum și pentru acordarea unui aspect corespunzător acestora în conformitate cu normele specifice prestabile, în vederea comercializării lor.

Amendă - Sancțiunea care constă în obligația de a plăti o sumă de bani.

Amortisment – Stingere treptată a unei datorii, a unei rente.

Amortiza – 1 A împiedica propagarea unui zgomot. 2. A stinge treptat creditele pe termen lung prin plăți succesive sau prin răscumpărarea creanțelor

Amortizare - Parte din prețul unui bun economic considerat capital fix care corespunde deprecierei fizice și bănești, ca urmarea uzurilor fizice și morale în procesul de producție.

Angaja –A primi pe cineva într-un loc de muncă; a se obliga la ceva; a-și lua un angajament.

Angajat - Persoană încadrată într-un loc de muncă.

Angro - În cantitate mare, cu ridicata.

Angrosist - Negustor care cumpără sau vinde marfa angro.

Anteproiect - Proiect sumar, care cuprinde numai elementele esențiale ale proiectului definitiv.

Antiguvernamental - Care este împotriva guvernului aflat la conducerea statului.

Antrepriză - Formă de executare, pentru altcineva, pe bază de contract, a unei lucrări, de către o persoană sau o instituție specializată.

Anula - A declara nul, în întregime sau în parte, un act, o dispoziție legală.

Aplana – A potoli, a liniști un conflict, o neînțelegere.

Arbitraj - Soluționarea conflictelor patrimoniale apărute între persoane fizice sau juridice de către persoane autorizate sau instituții specializate.

Arenda - A da sau a lua în arendă.

Arendaș - Persoană care ia un bun în arendă.

Arendă - Contract prin care un proprietar cedează, pentru un anumit timp, unui arendaș exploatarea unui bun al său; sumă de bani pe care o plătește arendașul proprietarului.

Articol - Diviziunea într-un buget sau într-un plan financiar.

Asamblor - Comerciant care assemblează produsul, de regulă cumpărătorul din țară.

Asigura -A promite ferm efectuarea unui lucru; a constitui o garanție că un anumit lucru se va face; a încheia un contract de asigurare.

Asigurare - Promisiune fermă; înțelegere ce decurge dintr-un contract, în baza căreia cel asigurat are dreptul la o indemnizație în limitele stabilite.

Asociat - Persoană care s-a întovărășit cu cineva în vederea realizării unui scop comun; membru al unei asociații.

Asortiment - Totalitatea mărfurilor sau produselor de aceeași categorie, dar de diferite forme, calități, care se află într-un magazin, într-un depozit.

Autentifica - A legaliza un act, a-i da valabilitate.

Autofinanțare - Finanțarea unor întreprinderi, organizații din fonduri proprii.

Autoriza - A împuternici pe cineva să facă un lucru, a-i permite.

Autorizație - Permisivune (oficială) de a face ceva; document oficial prin care se acordă această permisivune.

Autoservire - Mod de organizare a comerțului cu amănuntul, constând din aceea că mărfurile sînt ridicate de pe raft direct de către cumpărători, care le achită apoi la casă.

Avans - Sumă încasată (sau plătită) anticipat, în contul unor lucrări, unor servicii.

Avantaj - Folos mai mare pe care îl obține cineva de la un lucru; favoare, privilegiu de care se bucură cineva sauceva.

Avere - Totalitatea bunurilor pe care le posedă un colectiv sau un individ.

Avertiza -A atrage cuiva atenția, a preveni pe cineva asupra consecințelor unei acțiuni.

B

Bancă - Instituție care execută operații de plată și de credit.

Bancher - Proprietar sau mare acționar al unei bănci cu capital particular.

Bancnotă – Hîrtie - monedă folosită ca mijloc de plată.

Beneficia -A se bucura de un drept, a trage un folos, a avea un cîștig de pe urma cuiva sau a ceva.

Beneficiar - Persoană sau colectiv care beneficiază de ceva, în folosul căreia se face o lucrare în temeiul unui contract.

Beneficiu - Cîștig, profit, folos; venitul net al unei întreprinderi.

Bilanț - Act de contabilitate care cuprinde situația activului și pasivului unei activități financiare dintr-o anumită perioadă; rezultatul unei activități desfășurate într-o perioadă dată.

Bon - Dovadă care oferă deținătorului dreptul de a ridica o marfa, un obiect încredințat altcuiva spre păstrare; notă pe baza căreia cumpărătorul achită și ridică marfa într-un magazin.

Borderou - Listă recapitulativă de mărfuri în care se notează sumele unui cont, acte dintr-un dosar.

Brevet – 1. Document oficial prin care i se recunoaște cuiva autenticitatea unei invenții sau o calificare care îi asigură anumite drepturi.

Brevet – 2. Drept explicativ de producție, utilizare sau vânzare a unui fel concret de produse, utilaje sau tehnologii, acordate de stat inventatorului pe o anumită perioadă; în contabilitate se reflectă în componența activelor nemateriale.

Breveta - A recunoaște în mod oficial o invenție, printr-un brevet.

Broker - Intermediar între cumpărător și vânzător.

Brut - Despre materii prime – neprelucrate încă, aflate în stare naturală.

Buget - Balanța veniturilor și a cheltuielilor unui stat, ale unei întreprinderi sau instituții, pe o perioadă determinată (de obicei un an); totalitatea prevederilor de venituri și cheltuieli ale unei familii sau ale unei persoane, pentru un anumit timp.

Buletin - Act oficial care atestă identitatea unei persoane.

Bursă – Instituție unde se negociază acțiuni, valută, hârtii de valoare.

C

Capital - Valoare care prin exploatarea muncii salariate aduce plusvaloare; sumă de bani investiți într-o afacere.

Casă - Dulap sau ladă de fier în care se țin banii sau hârtiile de valoare; suma de bani de care dispune la un moment dat casiera unei instituții sau întreprinderi.

Casier - Persoană care are în seama sa casa de bani, care distribuie și încasează banii într-o întreprindere sau instituție.

Casierie - Serviciu într-o întreprindere sau într-o instituție, unde se primesc și se distribuie banii; încăperea respectivă.

Cauțiune - Sumă de bani sau bunuri constituite ca garanție a îndeplinirii unei obligații asumate pentru sine sau pentru altul.

Cec - Document prin care posesorul unui cont dispune plata unei sume de bani din disponibilul său persoanei care prezintă documentul.

Cesiune - Act juridic prin care o persoană transmite gratuit alteia, în schimbul unei sume de bani sau a unui avantaj, un drept sau un bun.

Chitanță - Act scris prin care se face dovada primirii unei sume de bani, a unor bunuri.

Cîștig - Diferența între prețul la care o întreprindere cumpără un produs și cel la care îl vinde.

Clauză - Dispoziție specială prevăzută într-un act juridic.

Client - Persoană care cumpără (regulat) de la un magazin sau care consumă într-un local public.

Colegiu - Organ de conducere colectivă a ministerelor, a unor organe centrale de stat, a unor întreprinderi, a unei publicații periodice.

A comasa - A reuni mai multe loturi de pământ, mai multe unități agricole, întreprinderi, instituții etc.,

Combustibil - Material care arde și care este folosit ca izvor de căldură în industrie și în gospodării.

A comercializa - A pune un produs în comerț, a face să devină obiect de comerț.

Comisionar - Intermediar care vinde produsele comitetului în schimbul unui procent de la venitul obținut de la realizare.

Comerț - Operație de vânzare și cumpărare a mărfurilor.

Companie - Întreprindere creată prin participarea acționarilor la conducere, venituri și pierderi, în funcție de contribuția lor la capitalul întreprinderii.

Competitiv – Care poate suporta o concurență; care poate da naștere la concurență.

Concedia - A desface contractul de muncă al unui salariat, a elibera din serviciu.

Concediu - Drept pe care îl are un salariat, în mod legal, de a fi scutit să vină la serviciu și să presteze munca; timpul în care un salariat beneficiază de acest drept.

Conduită - Model de comportare respectat de participanții pieței, care influențează strategic tipul de concurență și stabilirea prețului pe piață.

Concesie - Cedare, renunțare la ceva, în folosul, în interesul sau pentru satisfacția altuia.

Concesiune - Drept acordat de un guvern unor persoane, fizice sau juridice, de a exploata anumite servicii publice sau bunuri ale statului

Concilia - A pune de acord, a împăca, a înlătura divergențele, contradicțiile dintre două sau mai multe păreri, idei contradictorii.

Conciliere - Împăcare, unire, conciliație, acord.

Concurent - Care face concurență altuia; care tinde spre același rezultat.

Concurență - Întrecere între persoane care au același câmp de activitate.

Confisca - A lua de la cineva un bun, fără despăgubiri, pe temeiul unei hotărâri judecătorești sau în urma dispoziției unei autorități.

Consumator - Cumpărător de bunuri pentru sine (familie) și nu pentru prelucrare sau revânzare.

Cont - Socoteală scrisă sub formă de balanță, care reflectă valoric existența și mișcarea unui mijloc economic, al unui proces economic.

Contabilitate - Totalitatea operațiilor de înregistrare a mișcării fondurilor și materialelor dintr-o instituție sau întreprindere; știința care se ocupă cu teoria operațiilor de acest fel.

Contabil - Persoană calificată care ține contabilitatea unei instituții sau a unei întreprinderi.

Contabiliza - A înregistra o operație în conturi.

Contor - Aparat de măsurat cantitatea consumată de apă, gaze, de energie electrică într-un anumit timp.

Contract - Acord încheiat, ca urmare a înțelegerii intervenite între două sau mai multe persoane (fizice sau juridice), pentru crearea, modificarea sau stingerea unor drepturi și obligații în relațiile dintre ele.

Contractual - Privitor la un contract; prevăzut în contract.

Contradicție - Nepotrivire între idei sau fapte; contrazicere.

Contramanda - A revoca un ordin, o dispoziție, o hotărâre; a anula ceva; a renunța la un proiect, la un plan, stabilite dinainte.

Contraordin - Ordin prin care se anulează un ordin dat anterior.

Contrapartidă - Dublură a unui cont, a unui registru, ținută pentru verificare.

Contravaloare - Echivalent (mai ales în bani) al unui lucru oarecare; valoare dată în schimbul altei valori.

Contravenție- Încălcarea dispozițiilor unei legi, a unui regulament, care, avînd un grad redus de pericol social, este sancționată cu o pedeapsă ușoară.

Contribuabil - Persoană fizică sau juridică obligată prin lege să plătească impozit.

Contribuție - Parte cu care cineva participă la o acțiune sau o cheltuială comună: aport.

Convenție - Înțelegere, acord între două sau mai multe state, instituții sau persoane cu privire la anumite probleme sau la anumite obiective.

Converti - A schimba bancnota în aur sau devize.

Convertibilitate - Drept al deținătorului unei bancnote de a pretinde și obligația băncii care le-a emis de a schimba bancnotele, la cerere, cu aur sau cu devize-aur la paritatea oficială.

Convoca – A face să vină într-un anumit loc, o persoană sau un grup de persoane cu un anumit scop.

Coopera -A lucra împreună cu cineva, a colabora, a conlucra.

Cooperativă - Organizație economică formată prin asocierea liber consimțită a unui grup de persoane, pentru producerea, cumpărarea, desfacerea în comun a unor produse, pentru acordarea de credite sau pentru prestarea unor servicii.

Coopta -A primi pe cineva într-un colectiv, prin voința membrilor acestuia.

Coproprietate - Drept de proprietate asupra unui lucru, pe care îl au în comun două sau mai multe persoane.

Corupt - (Despre oameni) care se abat de la morală; încalcă legile moralei.

Cost - Sumă de bani reprezentînd cheltuiala necesară pentru producerea sau cumpărarea unui bun, a unui produs.

Cotă - Parte cu care cineva contribuie la formarea unui fond, la o cheltuială comună; parte care îi revine cuiva în urma unei repartizări, a unei împărțeli.

Cotor - Parte a unui chitanțier rămasă după ce au fost desprinse jumătățile detașabile.

Creanță - Dreptul creditorului de a pretinde de la debitor să dea, să facă (sau să nu facă) ceva; act care stabilește acest drept.

Credit - Acordarea de împrumuturi bănești; împrumut; vânzare de mărfuri cu plată amînată.

Credita - A-i acorda cuiva un credit; a înscrie o sumă în creditul unui cont.

Cuatum - Sumă, cantitate, la care se ridică o cheltuială, un credit.

Cumul - Deținere de către o persoană a două sau mai multor funcții sau atribuții, în același timp.

Cupon - Partea detașabilă a unui document, a unui bilet, care conferă deținătorului anumite drepturi.

Curs - Prețul cu care se cumpără sau se vinde la un moment dat o hîrtie de valoare; prețul acordat la un moment dat, în valută națională, pentru o unitate sau un număr de unități bănești ale altei țări la cumpărarea de devize.

D

Dara - Greutatea ambalajului, a recipientului în care se păstrează sau se transportă o marfă.

Datorie - Sumă de bani sau orice alt bun datorat cuiva.

Debit - Datoria unei persoane creditate; coloană (în partea stîngă a unui cont) în care se înscriu sumele datorate; suma înscrisă în această coloană.

Debita - A înscrie o sumă în debitul unui cont.

A debloca - A scoate de sub blocare bani sau valori bănești.

Decizie - Hotărîre luată sau soluție adoptată de cineva; hotărîre luată de o autoritate, de o instanță judecătorească.

Decont - Document cu ajutorul căruia se justifică o cheltuială.

Decontare - Operație contabilă prin care se justifică folosirea unei sume de bani primită.

Decret - Act emis de guvern prin care se stabilesc dispoziții obligatorii sau reglementează anumite situații.

Delegație - Însărcinare dată cuiva de a se prezenta undeva și de a acționa în numele celui ce-l trimite; act care atestă această misiune.

Demers – Intervenție făcută pe lîngă cineva în sprijinul unei cauze, cu scopul de a obține un anumit rezultat.

A demite – A destitui din post.

Departament - Subdiviziune a unui minister.

Depista - A da de urma unui lucru ascuns (a cărui descoperire prezintă importanță).

Deposeda – A lua cuiva un bun care îi aparține; a lipsi pe cineva de un drept pe care îl are.

Depozit - Loc sau clădire în care se păstrează mărfuri, materiale.

Depozitare - Asigurarea unui serviciu garantat de păstrare a produselor în schimbul unei taxe.

Depunător - Persoană care depune spre păstrare o sumă de bani, hîrtii de valoare.

Desemna - A indica pe cineva ca fiind potrivit pentru a ocupa o anumită funcție sau pentru a îndeplini o sarcină.

Despăgubire - Compensare a unei pagube; sumă de bani plătită unei persoane pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

Destitui - A îndepărta pe cineva dintr-un post sau dintr-o funcție.

Deșeu - Ceea ce rămîne dintr-un material în cursul prelucrării și care nu mai poate fi folosit în acel proces de prelucrare.

Detailist - Întreprindere care vinde consumatorilor produse în cantități relativ mici; persoană care vinde cu amănuntul, cu bucata.

Detalia - A expune o idee, o problemă pe larg, în toate amănuntele.

Devaloriza - A face să scadă valoarea banilor sau a altor valori; a-și pierde din valoare.

Dever - Volumul unor vînzări de mărfuri pe o perioadă dată.

Deviz - Situație întocmită anticipat, în care se prezintă detaliat cheltuielile necesare executării unei lucrări proiectate.

Devize - Cecuri, documente de credit și de plată emise în valută străină și pe baza cărora beneficiarul obține o anumită cantitate de valută dintr-o altă țară, mijloc de plată în relațiile comerciale internaționale.

Dezmoșteni - A lipsi pe cineva, prin testament, de dreptul la moștenire.

Discount - Rata cu care scade cu timpul valoarea unei sume fixe de bani.

Disponibil - Sumă de bani sau alte bunuri care au rămas neîntrebuințate și de care o instituție sau o întreprindere poate dispune.

Diurnă - Îndemnizație plătită cuiva pentru acoperirea cheltuielilor de deplasare în altă localitate în interes de serviciu.

Distribuitor - Întreprindere ce vinde produse unui număr mare de cumpărători; deseori include detailiști și angroșiști.

Dividend - Venitul realizat din repartizarea profitului net după impozitare între acționari în conformitate cu cota de participare depusă în capitalul social.

Dumping - Export de mărfuri la prețuri mai mici decât cele de pe piața internă și mondială, cu scopul de a pătrunde pe o anumită piață, de a înlătura concurența și de a impune apoi prețuri de monopol.

Dobândă - Sumă de bani care se plătește pentru un împrumut sau pentru o sumă depusă la păstrare.

E

Econom - Care cheltuiește cu cumpătare, care face economii.

Economie - Totalitatea relațiilor de producție existente într-o anumită orînduire socială, determinate de nivelul de dezvoltare a forțelor de producție.

Eficacitate- Însușirea de a produce efectul (pozitiv) așteptat.

Embargo - 1. Interzicerea de către un stat a exportului (sau a importului) unor mărfuri în (sau din) alt stat. 2. Reținerea de către un stat a navelor comerciale sau a mărfurilor altui stat (în caz de conflict între statele respective).

Emite – A pune în circulație o bancnotă, o hîrtie de valoare.

Emitent - Care emite bancnote, hîrtii de valoare.

Estima - A evalua, a prețui.

Eșec - Insucces, nereușită.

Etatiza -A trece o întreprindere sau un bun în proprietatea statului.

Excedent - Cantitate de material care depășește consumul, plus de venituri față de cheltuieli.

Excedentar - Care depășește necesarul sau plafonul stabilit.

Excepție - Abatere de la o regulă; ceea ce nu se supune normei generale.

Exces - Abuz, exagerare, lipsă de măsură.

Exigent - Care pretinde multă grijă, strictețe, corectitudine de la alții și de la sine însuși în îndeplinirea sarcinilor, lucrărilor.

Expropria - A deposeda pe cineva de un bun care se află în proprietatea sa.

F

Facilita - A înlesni, a ușura.

Factura - A întocmi factura pentru o marfa.

Factură - Act comercial conținând diferite date asupra unor mărfuri vândute; formular tipărit, folosit la întocmirea unui astfel de act.

Financiar - Privitor la finanțe, la circulația banilor; deținător de capital financiar; bancher.

Finanța – A susține cu bani o instituție, o întreprindere, o lucrare.

Finanțe - Totalitatea mijloacelor bănești de care dispune statul, o întreprindere.

Fisc - Organ de stat care are sarcina stabilirii și încasării impozitelor.

Fiscalitate - Sistem de dispoziții pentru fixarea și încasarea impozitelor.

Flagrant - Care este evident;

Flagrant delict - Faptă descoperită chiar în momentul când se săvârșește.

Fond - Totalitatea bunurilor materiale și a mijloacelor bănești de care dispune o întreprindere, o organizație economică.

Fraudă - Faptă săvârșită cu rea-credință, prin înșelăciune, pentru a trage foloase, păgubind pe alții.

Fraudulos - Făcut cu înșelăciune, bazat pe fraudă.

G

Gaj - Garanție depusă de către un debitor la dispoziția creditorului pentru plata unei datorii sau pentru executarea unei lucrări.

Garant - Persoană sau instituție care dă o garanție.

Garanta -1. A da cuiva asigurări pentru executarea unei obligații. 2. A răspunde de valoarea sau de calitatea unui lucru, a unei mărfi, de autenticitatea unei afirmații.

Garanție - 1. Mijloc de asigurare a executării unei obligații. 2. Obligație în virtutea căreia o persoană răspunde de ceva.

Gestionar - Persoană care răspunde de o gestiune.

Gestiune - 1. Administrare a patrimoniului sau a unor bunuri ale unei persoane de către reprezentantul ei. 2. Totalitatea operațiilor efectuate de un gestionar privind primirea, păstrarea și eliberarea bunurilor materiale sau a valorilor bănești dintr-o întreprindere sau dintr-o instituție; totalitatea bunurilor încredințate unei persoane în vederea păstrării și mînuirii lor.

Gospodărie - 1. Totalitatea bunurilor care formează averea unui locuitor. 2. Unitate sau subunitate de producție (îndeosebi agricolă) sau de prestări de servicii.

Gratifica – A acorda cuiva o gratificație.

Gratificație - Retribuție suplimentară acordată peste salariu celor care s-au distins în muncă.

I

Imobil - Lucru nemișcător (clădire, casă etc.)

Imobilizat - (Despre fonduri bănești), care nu poate fi folosit, care nu e disponibil.

Importa - A aduce în țară mărfuri sau produse din altă țară, prin cumpărare sau prin schimb.

Importator - Cel care importă mărfuri din altă țară.

Incoruptibil - Care nu poate fi corupt.

Inculpat - Persoană (parte) într-un proces penal, împotriva căreia s-a pus în mișcare acțiunea penală.

Indemnizație - 1. Sumă de bani plătită salariaților pe timpul concediului. 2. Sumă de bani care se acordă cuiva în afara salariului, pentru acoperirea unor cheltuieli ocazionale sau pentru o muncă prestată în afara obligațiilor permanente de serviciu.

Indisponibil - Care nu poate fi folosit după voie, de care nu se poate dispune.

Industrie - Ramură a economiei naționale care are drept obiect extragerea de materii prime, obținerea de materiale, de combustibil și transformarea lor în mijloace de producție sau în bunuri de consum.

Inflație - Emisie de bani de hârtie peste nevoile reale ale producției și circulației mărfurilor, ceea ce duce la devalorizarea banilor și la scăderea puterii lor de cumpărare.

Informatică - Disciplină care se ocupă cu studiul prelucrării informației științifice, cu ajutorul sistemelor automate de calcul.

Infractor - Persoană care a săvârșit o infracțiune.

Infracțiune - Faptă care prezintă pericol social, săvârșită cu vinovăție și sancționată de legea penală.

Inovație - Un produs nou, un tip nou de afaceri sau un nou mod de a face ceva.

Insolvabil - Care nu-și poate plăti datoriile.

Insolvabilitate - Situația unui debitor insolvabil.

Inspecta - A controla activitatea unei persoane, a unei instituții.

Inspecție - Control, verificare a unei activități, a executării unor dispoziții.

Instanță - Organ de stat însărcinat cu soluționarea litigiilor (conflictelor).

Instituție – 1. Organ sau organizație (de stat) care desfășoară activități cu caracter social, cultural, administrativ. 2. Organizație care desfășoară o activitate de interes internațional.

Instrucțiune - Indicații cu privire la modul de îndeplinire a unei sarcini; norme emise de conducătorii organelor centrale ale administrației de stat în vederea aplicării legilor, decretelor.

Intendent - Persoană însărcinată cu îngrijirea sau cu administrarea unei instituții.

Integrare - Consolidarea sub o singură conducere a funcțiilor și deciziilor de marketing, anterior independente.

Integrator - O firmă care preia inițiativa de integrare a proceselor de producție și marketing.

Interdicție - 1. Prevedere legală prin care se interzice săvârșirea anumitor fapte sau acte. 2. Măsură legală aplicată unui răufăcător, care constă în interzicerea exercitării anumitor acte juridice.

Interimar - Persoană care exercită în mod provizoriu o funcție în locul titularului.

Intermediar - Persoană care, în schimbul unui avantaj bănesc, mijlocește târgul între un vânzător și un cumpărător sau încheie o tranzacție între două părți, cu împuternicirea acestora.

Interministerial - Care are loc între mai multe ministere; care privește mai multe ministere.

Intrare - (În contabilitate), materiale înregistrate în patrimoniul unei instituții sau al unei întreprinderi.

Invalida – A declara ceva ca nevalabil.

Inventar - Listă sau registru cuprinzând enumerarea și descrierea tuturor bunurilor care alcătuiesc averea unei gospodării, a unei instituții; totalitatea obiectelor inventariate.

Inventaria - A înregistra în inventar obiecte, lucruri.

Investi - A face o investiție.

Investiție - Totalitatea cheltuielilor făcute pentru crearea de noi fonduri fixe, pentru reconstruirea, lărgirea și modernizarea celor existente; fond investit.

Ipoteca – A greva un imobil cu o ipotecă, (a supune un bun imobil unei ipoteci).

Ipotecă - Drept în temeiul căruia se grevează un bun imobil pentru a se garanta plata unei creanțe.

Iresponsabil - Care nu poate răspunde de faptele sale; care este lipsit de simțul răspunderii.

Î

Împroprietări - A atribui cuiva dreptul de proprietate asupra unui teren sau a unei construcții.

împrumut - 1. Faptul de a împrumuta; obiect sau sumă de bani împrumutată.
2. Credit bancar și împrumut primite de întreprindere de la alte persoane juridice și fizice pentru o perioadă stabilită și o anumită plată.

Împrumuta - A da cuiva ceva (sau a lua de la cineva ceva) sub rezerva restituirii, a lua, a contracta un împrumut.

Împuternici – A da cuiva puterea, autorizația de a face ceva.

Împuternicire - Mandat, procură, autorizație.

Împuternicit - Persoană autorizată să acționeze în numele altcuiva.

A încasa - A primi o sumă de bani.

Încasator - Persoană care se ocupă cu primirea banilor datorati de public unei întreprinderi sau organizații.

A închiria – A da sau a lua în folosință temporară un bun, în schimbul unei chirii.

Înlesni - A face ca ceva să fie mai ușor de înfăptuit, de obținut.

Înlesnire - Acțiunea de a înlesni.

Înregistra - A înscrie un act, a efectua o operație într-un registru, a nota, a consemna un fapt, un eveniment.

Înșelăciune - Inducere în eroare, escrocherie, fraudă.

Întreprinde - A lua inițiativa de a face ceva, a porni la o acțiune, pentru a realiza ceva.

Întreprindere - Unitate economică de producție, de comerț sau de prestări de servicii.

J

Jalbă - Plîngere, reclamație

Jefui - A fura bani sau obiecte în cantități mari.

Justifica - 1. A dovedi, a arăta că ceva este just, legal; a motiva, a dovedi folosirea legală a unor sume de bani. 2. A da explicații în legătură cu o atitudine, cu o faptă, a se dezvinovăți.

Justiție - 1. Totalitatea organelor juridice dintr-un stat. 2. Dreptate, echitate.

L

Lacună - Lipsă, gol, în continuitatea unui lucru; ceea ce lipsește ca un lucru să fie considerat complet, perfect.

Legifera - A elabora și adopta o lege; a stabili ceva prin lege.

Legislativ - Care se referă la elaborarea sau la adoptarea legilor; organ reprezentativ al statului, care are competența de a se pronunța prin vot asupra proiectelor de lege.

Legislatură - Perioadă de timp pentru care este ales un organ legislativ sau organul suprem al puterii de stat.

Legislație - Totalitatea legilor unei țări.

Legitim - Legal; conform cu un principiu superior de ordin juridic și politic; just, echitabil; îndreptățit.

Legitimație - Document personal care atestă oficial identitatea unei persoane, gradul pe care îl are.

Ligă - Uniune sau asociație de state, orașe, societăți, constituită în vederea unui scop comun.

M

Majora - A mări, a spori, a urca (prețurile, salariile).

Majorare - Acțiunea de a majora și rezultatul ei; mărire.

Management - 1. Activitatea sau arta de a conduce. 2. Știința organizării și conducerii întreprinderii.

Manager - 1. Persoană care conduce o afacere, o întreprindere. 2. Persoană a cărei activitate sau profesiune este managementul. 3. Persoană care însoțește în turneu un sportiv sau o echipă sportivă, ocupându-se de problemele administrative și financiare.

Mandat - 1. Ordin, dispoziție; 2. Împuternicire dată cuiva de o persoană sau de o colectivitate pentru a reprezenta sau a-i apăra interesele.

Mandatar - Persoană căreia i s-a încredințat un mandat, care a primit o împuternicire.

N

Negocia – 1. A duce tratative pentru încheierea unei convenții, a unei înțelegeri, a mijloci o afacere. 2. A încheia tranzacții comerciale. 3. A intermedia, a mijloci o afacere.

Negociator - Persoană care negociază.

Negoț - Comerț particular, negustorie.

Neimpozabil - Care nu este supus unui impozit.

O

Obligație - 1. Ceea ce i se impune cuiva să facă într-o anumită situație; datorie, sarcină, îndatorire. 2. Raport juridic civil în temeiul căruia o persoană sau mai multe au dreptul de a pretinde altor persoane, carele sînt îndatorate, să dea, să facă sau să nu facă ceva.

Oferi – A propune spre cumpărare; a propune un preț pentru a cumpăra o marfă.

Ofertant - Persoană care face o ofertă.

Ofertă - 1. Propunere făcută unei persoane de către altă persoană pentru vânzarea-cumpărarea unor mărfuri, pentru prestarea unor servicii. 2. Totalitatea mărfurilor care se oferă la un moment dat pe piață.

Oficiu - Serviciu al unei întreprinderi sau instituții.; local, birou al acestui serviciu.

Oligopol - Situație pe piață caracterizată prin existența unui număr mic de vânzători, fiecare fiind afectat substanțial de o schimbare a politicii altuia.

Oligopson - Situație pe piață caracterizată prin existența unui număr mic de cumpărători, fiecare fiind afectat substanțial de o schimbare a politicii altuia.

Ordin - Dispoziție obligatorie dată de o autoritate sau de un reprezentant al unei autorități; act, hîrtie care conține o astfel de dispoziție.

Ordonanță - A dispune plata unei sume prin emiterea unui ordin de plată.

P

Parametru - Orice factor cu efect important asupra profitului funcțional, de exemplu productivitatea, prețul, cheltuielile directe.

Parastatal - O organizație autonomă sponsorizată de stat.

Partener - Fiecare dintre participanții la o competiție sportivă, la o afacere, considerat în raport cu ceilalți participanți.

Particular - Care este propriu unei singure persoane, unui singur lucru sau unei singure categorii; special, deosebit; care are un caracter personal, neoficial, privat; care este proprietate individuală a cuiva.

Patentă - Drept exclusiv pe care îl are un inventator de a pune în fabricație și de a vinde produsul invenției sale; document prin care i se acordă acest drept.

Patrimonial - Care face parte dintr-un patrimoniu, privitor la un patrimoniu.

Patrimoniu - Totalitatea bunurilor moștenite de cineva de la părinți; totalitatea bunurilor care aparțin unei colectivități, totalitatea drepturilor și obligațiilor cuiva și care pot fi evaluate în bani.

Patron - Proprietar al unei întreprinderi, care exploatează munca salariată.

Penal - Care se referă la infracțiuni și pedepsirea infractorilor.

Penaliza - A da o pedeapsă, o sancțiune.

Permis - Autorizație scrisă, eliberată de un organ competent, în virtutea căreia cineva poate executa o anumită activitate sau poate beneficia de anumite drepturi.

Personal - 1. Totalitatea angajaților dintr-o instituție, dintr-o întreprindere; categorie de salariați în cadrul unei întreprinderi sau instituții, care îndeplinesc o anumită muncă. 2. Care aparține unei anumite persoane; individual, propriu.

Plăți -1. A achita în bani contravaloarea unui bun. 2. A achita un impozit. 3. A răsplăti cu bani un serviciu prestat, o muncă efectuată.

Plătibil - Care poate fi plătit: plătit în rate.

Plusprodus - Valoare nou creată de către muncitori în procesul de producție, peste echivalentul valorii forței lor de muncă și însușită gratuit de către capitaliști, în virtutea proprietății private asupra mijloacelor de producție.

Prejudiciu - Pagubă, daună, știrbire a reputației sau a onoarei cuiva.

Previziune - Prognoză a viitoarelor evenimente pe piață.

Preț - 1. Expresie bănească a valorii unei mărfi; suma care se plătește pentru o marfă sau pentru o lucrare. 2. Importanță, însemnătate.

Privat - Particular, individual.

Procură - Împuternicire pe care o are cineva de a acționa în numele altcuiva; actul prin care se dă acea împuternicire.

Productiv - Care produce mult, care aduce beneficii; care este rentabil.

Productivitate - Profit, în termen de produs sau serviciu, obținut de la angajarea resurselor de către o companie de marketing sau o organizație de prestarea serviciilor -adică profitul de la investiție sau forța de muncă angajată.

Producție – Procesul de creare a bunurilor materiale necesare existenței și dezvoltării societății.

Produs -1.Bun material rezultat dintr-un proces de muncă; totalitatea bunurilor materiale produse.2. Urmare, rezultat, efect.

Profit - 1. Câștig, folos, beneficiu.2. Forma transformată a plusvalorii; plusvaloarea privită ca rezultat al întregului capital investit și care apare la suprafața societății burgheze ca rezultat al capitalului și nu al muncii neplătite a muncitorilor salariați.

Profita - A trage un folos; a urmări un câștig personal, în dauna altora.

Proprietar - Titular al unui drept de proprietate; persoană care posedă un imobil.

Proprietate - 1.Dreptul de a deține, de a se folosi de un bun. 2. Obiect, bun aflat în proprietatea cuiva.

Protocol - Act în care se consemnează discuțiile purtate la un congres, la o conferință internațională, la o convorbire diplomatică.

Publicitate - Faptul de a face un lucru cunoscut publicului.

R

Ramburs - Sistem de expediere a mărfurilor, conform căruia contravaloarea acestora sau taxa de transport este achitată de destinatar la primire; contravaloarea mărfii sau a taxelor de transport plătite de către destinatar expeditorului.

Rambursa - A restitui un împrumut.

Rebut - Prodos care nu corespunde condițiilor cerute și nu poate fi folosit conform destinației sale.

Recipisă - Adeverință oficială prin care se confirmă primirea pentru expediere, a unor bani, acte, colete.

Reclamant - Persoană care se adresează justiției pentru a i se recunoaște un drept care i-a fost încălcat.

Recompensă - Răsplată, gratificație.

Redevență -1. Venitul în contrapartida utilizării de către alte persoane a activelor nemateriale, de exemplu a brevetelor, mărcilor de fabrică, a drepturilor de autor.2. Datorie, obligație care se plătește periodic la date fixe, sub formă de cotă fixă.

Registru - Caiet sau condică în care se înscriu diferite operații sau acte privind activitatea unei instituții, întreprinderi, organizații.

Reglementa -A supune unor norme, unor reguli; a aranja, a pune în ordine.

Regulament - Act cu caracter normativ, emis de Guvern sau de un ministru, în vederea aplicării unei legi.

Remedia - A îndrepta, a îmbunătăți (o stare, o situație).

Remediu - Mijloc de îndreptare a unei situații, a unei stări.

Remunera – A retribui, a plăti.

Remunerație - Retribuție, plată.

Renta -A aduce venituri, beneficii.

Rentabilitate - Însușirea de a fi rentabil.

Rentă - Venit regulat pe care îl obține un proprietar în virtutea dreptului său de proprietate asupra unui teren sau capital.

Rentier - Persoană care trăiește din rentă.

Repartiție - Repartizare, distribuire; procesul de distribuire a produselor muncii între membrii societății.

Responsabil - Care poartă răspunderea unui fapt; răspunzător; persoană care are o sarcină de răspundere, căreia i s-a încredințat o responsabilitate.

Responsabilitate - Obligația de a răspunde, de a da seama de ceva; funcția, sarcina de responsabil.

Rest - Sumă de bani care se înapoiază celui ce face o plată cu monede (bancnote) reprezentând o sumă mai mare decât cea cuvenită.

Restant - Rămas în urmă, întârziat; (despre datorii, sume de bani) neachitat la termen.

Restanță - Sumă de bani neachitată la termenul fixat; lucrare aflată în întârziere.

Retribui - A plăti cuiva o sumă de bani pentru o muncă prestată.

Retribuție - Salariu; remunerație.

A retroceda - A da înapoi, a restitui (un bun, un teritoriu, un drept).

Retrocesiune – Act prin care se retrocedează ceva

Reutila -A utiliza din nou, a înzestra cu utilaje noi.

Revizie - Faptul de a revizui; control, verificare, revizuire, inspecție.

Revizor - Persoană care face revizie, care controlează, verifică ceva.

Rezilia- A anula, a desființa un contract.

Cu ridicata - În cantitate mare; comerț angro, comerț cu mărfuri care se vând în cantități mari.

Risc - Pericol posibil.

Risca - A expune unui pericol.

Risipă - Cheltuire nechibzuită a unor bunuri.

Risipi – A cheltui fără socoteală, a irosi bani, avere.

Risipitor - Care își risipește averea, care cheltuie fără socoteală.

Rival - Persoană care aspiră, în concurență cu alta, la aceleași drepturi, succese; concurent, adversar.

Roialty - Venit obținut în rezultatul dării în folosință a proprietății nemateriale (bunuri artistice, programe etc.) sau din dreptul de folosință a acesteia, precum și din dreptul de exploatare a resurselor naturale.

Rulaj - Circulație a fondurilor bănești, a capitalului

S

A sabota - A împiedica intenționat, prin uneltiri, mersul normal al unei acțiuni, al unui proces de producție.

Sabotaj - Faptul de a sabota; acțiune prin care se sabotează.

Sabotor - Persoană care sabotează.

Salahor - Muncitor necalificat, plătit cu ziua, care lucrează mai ales la construcții, la șosele.

Salariu - Retribuție bănească regulată pe care o primește un lucrător angajat pentru munca prestată.

Salariza - A plăti cuiva un salariu.

Scadență - Termen de plată; expirare a perioadei în care trebuie achitată o datorie sau executată o obligație.

Scontare - Estimarea valorii actuale a sumei disponibile peste o anumită perioadă, ținând cont de dobânda ce s-ar putea acumula la prețurile actuale de pe piață.

Scump - Care costă mult; despre prețuri - ridicat.

Scumpete - Creștere mare a prețurilor, moment sau perioadă în care prețurile sunt foarte ridicate.

Scumpi - A ridica prețul, a vinde mai scump.

Scuti - A dispensa pe cineva de anumite îndatoriri sau sarcini.

Sediu - Clădire sau loc unde se desfășoară activitatea unei întreprinderi, instituții sau a unei organizații.

Semnatar - Persoană care semnează o cerere, o adresă, un act, un tratat etc. serviciu - ocupația cuiva în calitate de salariat; slujbă, post.

Sold -1. Diferența între suma înregistrată în debitul și creditul unui cont. 2. Rest de plată, după compensarea reciprocă a unor obligații. 3. Marfa care se vinde cu preț redus.

Solda -(Despre operații financiare). A se încheia cu un anumit sold.

Solicita - A adresa cuiva o cerere; a ruga ceva pe cineva.

Solicitant - Persoană care cere, solicită ceva.

Solvabil - Care dispune de mijloace necesare pentru a-și putea îndeplini obligațiile bănești.

Soma - A cere cuiva, sub amenințare, să îndeplinească un lucru; a cere unui debitor să-și îndeplinească obligațiile.

Sortare -Clasificarea produselor după dimensiuni sau alte caracteristici de calitate prevăzute de standarde în conformitate cu valoarea pieței.

Stabilizare - Limitarea fluctuațiilor prețurilor și rezervelor, nu neapărat și eliminarea lor totală.

Standard - Specificare stabilită a dimensiunii sau a altor caracteristici.

Standardizare - Asigurarea că produsul, containerul, greutatea sau măsurile etc. corespund specificațiilor de dimensiune, formă.

Statistică - Situație a unui fenomen din natură sau din societate, prezentată în date numerice centralizate și sistematizate; disciplină științifică care studiază aceste fenomene, folosind metode proprii de descriere și analiză.

Stăpîni -A poseda, a deține în calitate de proprietar.

Stăru - 1. A insista mult pe lângă cineva. 2. A lucra cu perseverență; 3. A rămîne statornic într-o hotărîre, într-un sentiment.

Stimula - A încuraja, a îndemna, a face să sporească energia unei persoane sau randamentul unei activități.

Stimulent - Impuls, imbold, îndemn moral sau material.

Stipula -A prevedea, a menționa o clauză într-un act scris.

Stoc - Cantitate de mărfuri aflate la un moment dat într-un magazin, într-o piață, într-un depozit.

Stoca - A depozita o cantitate mare de mărfuri.

Storna – A corecta o înregistrare contabilă greșită.

Strict - Care trebuie respectat, executat, aplicat fără abatere, fără excepție.

Stringent – Care se impune în mod imperios, care nu dă răgaz, care trebuie numaidecât luat în seamă.

Subunitate - Subdiviziune a unei unități economice, administrative.

Subvenție - Ajutor bănesc acordat unei persoane, unei instituții.

Sucursală - Unitate economico - financiară, dependentă de alta , mai mare, dar cu anumită autonomie.

Suprataxă - Taxă suplimentară, adăugată taxei inițiale.

§

Șomaj - Fenomen economic constând în faptul că, datorită dezechilibrului dintre cerere și oferta de muncă, un număr de muncitori nu găsesc de lucru.

Șomer - Muncitor sau intelectual care, nu găsește de lucru, în lipsa cererii de forță demuncă.

T

A tergiversa - A amîna, a tărăgăna luarea unei decizii, rezolvarea unei chestiuni.

Terț - Persoană care nu figurează ca partener într-un act sau într-o convenție, dar care poate avea drepturi sau obligații izvorîte dintr-un astfel de act.

Titular - Persoană care ocupă un post sau îndeplinește o funcție cu caracter de permanență, pe baza unei numiri făcute cu forme legale.

Trafic - Frecvența operațiilor de transport în condiții date și într-un anumit interval de timp. A transborda - a transporta mărfurile sau pasagerii dintr-un tren în altul sau de pe o navă pe alta.

Transparență - Gradul de accesibilitate a ofertei și a prețului la informație pe o piață.

Tranzacție - Înțelegere între două sau mai multe părți cu privire la un schimb comercial de mărfuri, la transmiterea unor drepturi.

Tranzacțional – Care se referă la o tranzacție, care are la bază o tranzacție.

Tranzit - Trecerea mărfurilor dintr-o țară în alta prin teritoriul altei țări.

Tranziție - Trecerea de la o stare sau o situație la alta.

Troc (barter) - Schimb de bunuri fără bani.

U

Uzură - Scăderea valorii mijloacelor fixe cu timpul.

V

Valabil - Care trebuie sau poate fi admis, recunoscut, acceptat ca fiind bun, autentic, care întrunește condițiile cerute de lege, de o autoritate; pe baza căruia se poate conferi cuiva un anumit drept.

Valabilitate - Calitatea sau starea a ceea ce este valabil.

Valid - Valabil.

A valida - A recunoaște valabilitatea unui act, a unor alegeri.

Validitate - Calitatea de a fi valid.

Valoare -1. Totalitatea însușirilor care dau preț sau importanță unui lucru sau unei persoane; însemnătate, importanță.2. Costul, echivalentul în bani al unei mărfi.

Valora - A avea o anumită valoare.

Valorifica – A scoate în evidență valoarea unui lucru, a unei idei; a pune în valoare un bun.

Valută - Moneda altor state.

Venit - Ceea ce se obține ca rezultat al unei activități din plasarea unei sume de bani, din exploatarea unui teren; câștig, beneficiu.

Z

Zălog - Amanet, gaj; obiect lăsat ca garanție.

Zălogi - A amaneta un obiect.

A

Activitate de investiții - Procurarea și ieșirea activelor pe termen lung.

Activitate financiară - Activitate, în urma căreia se modifică mărimea și componența capitalului propriu și a împrumuturilor întreprinderii.

Activitate operațională - Activitatea de bază a întreprinderii în vederea obținerii de venit, precum și alte tipuri de activități care nu constituie nici activitate de investiții, nici financiară.

Activ curent privind impozitul pe venit - Suma creanței aferente impozitului pe venit, care urmează să fie recuperată întreprinderii în perioada de gestiune.

Activ amânat privind impozitul pe venit - Suma impozitului pe venit care urmează să fie recuperată întreprinderii în perioadele viitoare.

Active materiale pe termen lung - Active care îmbracă o formă fizică naturală, au o durată de funcționare utilă mai mare de un an, se utilizează în activitatea întreprinderii sau se află în procesul creării și nu sînt destinate vânzării.

Active materiale pe termen lung uzurabile - Active care au o durată de utilizare limitată, la care se calculează uzura.

Active materiale pe termen lung neuzurabile - Active care au o durată de utilizare nelimitată sau se află în proces de creare.

Active materiale în curs - Cheltuieli pentru achiziționarea și crearea activelor la beneficiarul construcției în decursul unui proces îndelungat, construcția clădirilor și a construcțiilor speciale, plantarea și cultivarea plantațiilor perene.

Activ calificat - Activ care necesită în mod obligatoriu o lungă perioadă de creare și pregătire spre utilizare, conform destinației sau spre vânzare.

Active financiare pe termen lung - Investiții pe termen lung în alte întreprinderi, titluri de valoare, precum și creanțe cu un termen de stingere mai mare de un an.

Active nemateriale - Active nebănești determinate ușor și controlate de întreprindere, care nu au o formă fizică și pot fi utilizate în decurs de mai mult de o perioadă de gestiune în activitatea de producție, comercială și alte tipuri de activități, destinate închirierii sau utilizării în scopuri administrative.

Abuz de putere - Delict săvârșit de cineva prin depășirea atribuțiilor sale.

Agent comercial - Mandatar cu dreptul de reprezentare, avînd împuternicirea de a negocia și de a încheia operații comerciale, în numele și în baza mandatului fie ca un mandatar fără reprezentare, activitatea sa limitîndu-se la obținerea comenzilor sau ofertelor pe care le transmite mandatarului.

Analiza situației - Compararea avantajelor cu dezavantajele unei acțiuni sau situații.

Avantaj comparativ - Concept central în teoria comerțului internațional care consideră că o țară sau o regiune ar trebui să se specializeze în producția și exportul acelor bunuri și servicii în care eficiența este relativ mare, în comparație cu alte bunuri și servicii, producerea cărora este mai puțin eficientă.

B

Bilanț contabil - Tablou contabil al activului și pasivului unei întreprinderi sau al unei activități financiare pentru o anumită perioadă dată.

Bunuri materiale - Tot ce posedă cineva: proprietate, avere, bogăție.

Bunuri de consum - Bunuri materiale destinate consumului personal; obiecte de consum.

C

Capital circulant - Capital necesar pentru finanțarea producției sau ciclului de marketing, de la cheltuielile pentru pregătiri sau plățile în avans pînă la încasările de la realizarea produsului.

Client potențial - Cumpărător potențial al unui produs sau produse anumite, spre care compania își orientează eforturile de marketing.

Concurență perfectă - Situație pe piață caracterizată printr-un număr mare de firme, astfel încît nici una nu poate influența prețul.

Concurență reală - Set de criterii de performanță care reprezintă un compromis între concurența perfectă și realitatea imperfecțiunilor competitive.

Consiliu de marketing - Organism instituit de guvern pentru a îndrepta sau controla activitatea de marketing.

Cont curent - Cont deschis la bancă de o întreprindere, de o instituție sau de persoane particulare, unde se depun și de unde se ridică sumele pentru a fi utilizate după necesitate.

Contract de vânzare - Acordul final între cumpărător și vînzător.

Contract de licență - Înțelegere prin care o companie acordă altei companii (de regulă din altă țară) dreptul să producă și să vîndă produsele sale în schimbul taxei de royalty.

Cost alternativ - Venit pierdut măsurat prin costul pierderii celei mai bune posibilități alternative de antrenare a factorilor de producție.

Cost fix - Cheltuieli de producție care nu variază cu cantitatea de bunuri produse sau vândute; include chiria, salarii, costul mașinilor, echipamentului.

Cost mediu - Raportul dintre cheltuielile totale de producție sau marketing și producția finală totală sau suma manevrată.

Cost total - Suma costurilor variabile și fixe.

Cost variabil - Cheltuieli ce variază odată cu nivelul producției.

Cheltuieli de împrumut - Cheltuieli pentru plata dobânzilor sau alte cheltuieli suportate de întreprindere în legătură cu primirea mijloacelor împrumutate.

Capitalizarea cheltuielilor de împrumut - Procesul de includere a cheltuielilor de împrumut în valoarea de bilanț a activului calificat.

Capital nevărsat - Datorii al acționarilor privind achitarea acțiunilor subscrise și ale fondatorilor privind contribuțiile în capitalul statutar.

Capital retras - Acțiuni proprii răscumpărate de la acționari, precum și contribuții și cote de participare retrase ale fondurilor întreprinderii.

Capital secundar - Diferențe din reevaluarea activelor pe termen lung ale întreprinderii și subvenții de stat.

Cheltuieli de construire - Cheltuielile aferente creării întreprinderii ce se includ în componența activelor nemateriale.

Contabilitatea de gestiune - Sistem de culegere și prelucrare a informației privind activitatea economică, aplicat în gestiune pentru planificarea, evaluarea și verificarea cheltuielilor și rezultatelor în cadrul întreprinderii și asigurarea utilizării raționale a resurselor.

Contabilitatea financiară - Sistem de culegere și prelucrare a informației privind situația financiară și activitatea întreprinderii.

Corecții la datoriile dubioase - Rezervă creată din contul cheltuielilor perioadei destinată recuperării pierderilor presupuse privind datoriile dubioase.

Costul vânzărilor - Costul mărfurilor, produselor vândute și serviciilor prestate.

Contract de muncă - Contract încheiat de un salariat cu o întreprindere sau o instituție, prin care cel dintâi se obligă să presteze în favoarea celei din urmă o anumită muncă în schimbul unui salariu.

Consumuri directe - Consumuri identificate nemijlocit pe un anumit produs sau alt obiect de cheltuieli.

Consumuri indirecte - Consumuri care nu pot fi identificate direct pe un produs sau obiect concret de cheltuieli.

Consumuri constante - Consumuri care rămân constante într-un anumit diapazon de modificări, indiferent de modificările volumului producției sau activității de afaceri a personalului de conducere.

Consumuri directe de materiale - Valoarea materiei prime, materialelor, semifabricatelor, utilizate la fabricarea produselor care, în mod substanțial, intră în componența acestora și se includ direct în costul produselor finite.

Consumuri directe privind retribuirea muncii - Consumuri privind remunerarea muncitorilor, incluse în mod direct la costul produselor finite.

Consumuri indirecte de producție - Consumuri aferente de servicii și conducerii subdiviziunilor de producție care nu pot fi incluse în mod direct în costul produselor finite (serviciilor) și se repartizează conform S.N.C.2 "Stocurile de mărfuri și materiale".

Consumuri variabile - Consumuri care se modifică în raport cu volumul producției, lucrărilor executate, serviciilor prestate.

Cheltuială de impozit pe venit - Suma totală a cheltuielilor curente și amânate privind impozitul pe venit luată în considerare la calcularea profitului net al perioadei de gestiune.

Cheltuială curentă privind impozitul pe venit - Suma datoriei curente privind impozitul pe venit luată în considerare la calcularea cheltuielii privind impozitul pe venit.

Cheltuială amânată privind impozitul - Suma totală a datoriilor și activelor amânate privind impozitul pe venit.

Cheltuieli sectoriale - Cheltuieli directe atribuite unui sector sau o anumită parte a cheltuielilor întreprinderii care poate fi repartizată între sectoare proporțional bazei stabilite.

D

Datorie curentă privind impozitul pe venit - Suma impozitului pe venit calculată din venitul impozabil al perioadei de gestiune.

Datorii amânate privind impozitul pe venit- Suma impozitului pe venit care va fi plătită întreprinderii în perioadele de gestiune ulterioare în legătură cu diferențele temporare impozabile.

Diferențe temporare- Diferențe între venitul contabil și venitul impozabil în decursul perioadei de gestiune care se ivesc în perioada în care unele elemente de venituri și cheltuieli se includ în venitul impozabil și nu coincid cu perioada în care acestea se includ în venitul contabil.

Diferențe permanente - Diferențe între venitul contabil și venitul impozabil al perioadei de gestiune care se ivesc în perioada de gestiune curentă cu ocazia limitării sau neconstatării veniturilor și cheltuielilor determinate de Codul Fiscal.

Daune compensatorii - Sumă de bani ce se plătește de către debitor creditorului pentru a-i acoperi pagubele rezultate din neexecutarea unei obligații.

A deschide un credit - A pune la dispoziția cuiva, cu respectarea formelor legale, un credit în limitele și în condițiile stabilite de mai înainte.

Diferențierea produsului - O strategie de marketing care prevede vânzarea aceluiași produs pe fiecare piață.

E

Epuizarea resurselor naturale – Repartizarea proporțională a valorii epuizabile a resurselor naturale în raport cu volumul rezervelor extrase.

Eficiența prețului - Prețuri pentru diferiți cumpărători și vânzători, care includ cheltuielile de transport și depozitare, diferențele în calitate, serviciile acordate, comodități.

Eficiență funcțională - Schimbarea rentabilității pieții generată de o schimbare a cheltuielilor de desfășurare a funcțiilor de marketing.

Elaborarea produsului - Ansamblul acțiunilor întreprinse de o companie pentru a introduce produse noi pe piață, de la concepția noului produs până la lansarea lui pe piață.

Elasticitatea cererii - Receptivitatea cererii la schimbarea prețului sau a venitului.

Elasticitatea venitului- Receptivitatea cererii la schimbarea venitului.

Eficiență economică - Raport între rezultatul valoric al unei activități și cheltuiala făcută pentru obținerea lui.

F

Fluxul mijloacelor bănești - Intrări și ieșiri ale mijloacelor bănești.

Fond comercial - Depășirea valorii de procurare a întreprinderii în ansamblu asupra valorii individuale de piață a tuturor activelor acesteia, diminuată cu suma datoriilor.

Flux de numerar - Suma de numerar disponibilă la anumite perioade ca rezultat al unei investiții sau activități după deducerea cheltuielilor pe aceeași perioadă.

Flux net de numerar - Diferența între suma primită și suma cheltuită într-o perioadă.

I

Investiții pe termen lung - Investiții deținute de întreprindere mai mult de un an.

Investiții pe termen scurt - Investiții pe care întreprinderea are intenția să le comercializeze sau să le stingă în curs de un an, cu excepția titlurilor de valoare de piață cu lichiditate înaltă având un termen de stingere de 3 luni.

Influență notabilă - Autorizarea investitorului de a participa la luarea deciziilor privind politicile financiare și de producție ale întreprinderii deținute, dar fără a deține dreptul de control asupra acestor politici, influența notabilă presupune deținerea investiției în proporție de 20-25% din capitalul statutar al întreprinderii investite.

Investiții capitale - Investiții în echipament, acțiuni sau modernizare cu o durată mai mare de un an și care contribuie la creșterea productivității.

Investiții capitale ulterioare - Cheltuieli aferente îmbunătățirii stării obiectelor de mijloace fixe în procesul utilizării acestora (modernizarea, reconstrucția, reparații capitale).

Imaginea companiei - Modul în care o companie este percepută de către oameni sau firme; reputația firmei.

Informație de piață - Orice informație referitor la deciziile luate de firme cu privire la funcțiile de marketing.

Integrare orizontală - Integrarea, prin contract sau proprietate, sub o conducere a operațiilor succesive ale marketingului unui produs de la producător până la detailist.

Întreprindere asociată - Întreprindere asupra căreia investitorul are o influență notabilă, dar care nu constituie nici întreprindere-fică, nici întreprindere mixtă a investitorului.

Întreprindere-fiică - întreprindere care se află sub controlul altei întreprinderi (mamă), ce deține peste 50% de acțiuni sau participații în capitalul statutar.

Întinderea prețului - Diferența între prețuri la etapele succesive de marketing.

L

Liderul canalului - Membru dominant al unei industrii care-și asumă responsabilitatea de a coordona deciziile altor membri în produsul de marketing.

M

Mijloace bănești - Disponibilități bănești în casierie, depozite, conturi de decontare, valutare și în alte conturi la bănci.

Mijloace fixe - Active materiale (mijloace de muncă), prețul unitar al cărora depășește plafonul stabilit de legislație, planificat pentru utilizare mai mult de un an în activitatea de producție, comercială și în alte activități, executarea lucrărilor, prestarea serviciilor sau sînt destinate închirierii sau pentru scopuri administrative.

Mijloace bănești legate - Mijloace bănești care aparțin întreprinderii, dar care nu pot fi utilizate din anumite cauze(conturi sechestrate și blocate, solduri de compensare a mijloacelor bănești pe conturile întreprinderii sub formă de gaj garantat de creditul bancar).

Marcă comercială - Nume, lucru, simbol sau altceva folosit pentru identificarea unui produs și deosebirea lui de produsele concurenților.

Mijloace fixe - Pămînt, clădiri, echipament etc. ce nu pot fi ușor mișcate.

Mix de marketing - Modul în care diferite părți și tehnici de marketing sunt combinate.

N

Noutăți de piață - Informație cu privire la condițiile actuale de pe piață, inclusiv prețuri, stocuri, cerere etc.

O

Overdraft bancar - Tip de credit bancar primit de întreprindere prin emiterea cecului sau a dispoziției de plată în suma care depășește soldul de mijloace în contul ei de decontare; condițiile creditului privind overdraftul sînt stipulate la deschiderea contului și acesta nu poate să depășească suma fixată.

Organizație de marketing -O întreprindere de marketing sau un organism care exercită controlul, susținerea întregului set de astfel de întreprinderi și relațiile dintre ele.

Orientare spre consumator - Orientarea activităților întreprinderii, inclusiv a elaborării produselor, spre necesitățile și dorințele consumatorului.

P

Produse finite - Articole produse de întreprindere în scopul vânzării.

Proprietate investițională - Investiții în terenuri, clădiri, care nu se utilizează și nu se exploatează la întreprinderea-investitor sau la altă întreprindere de aceeași categorie.

Portofoliu de investiții –Totalitatea investițiilor pe care le deține întreprinderea în momentul dat.

Penetrarea pe piață – Ponderea companiei în vânzările totale pe o piață a unui produs. Piața poate fi internațională, națională sau locală.

Piața intermediară - Piețe sau firme care concentrează producția firmelor individuale și o pregătește pentru comercializare.

Piață liberă - Piață cu interferență minimă a guvernului în procesul de luare a deciziilor.

Piață primară - Schițarea vânzărilor de către producător.

Piață secundară - Schițarea vânzărilor detailistului sau angrosistului de către alt angrosist.

Piață selectată - Piață spre care compania își orientează eforturile de marketing.

Politica prețului - Felul în care compania pune prețul la produsele și serviciile sale.

Preț alternativ - Evaluarea produselor și resurselor la cost alternativ.

Produs auxiliar - Produs ce rezultă din rămășițele producției de bază.

Produs intern brut - Valoarea totală a bunurilor produsă de o țară în decursul unui an.

Produs național brut - Valoarea totală a bunurilor produse de o țară timp de un an, inclusiv venituri din străinătate provenite din investiții, plata serviciilor, retribuirea muncitorilor în alte țări.

Profit brut - Diferența dintre venitul brut rezultat dintr-o activitate și cheltuielile variabile ale acestei activități.

Profit funcțional - Diferența între venitul brut și costurile totale.

Protecția consumatorului - Norme legislative implementate de inspectorat cu scopul de a proteja consumatorii de prezentarea deosebită a produselor oferite pentru vânzare sau de produsele ce pot fi dăunătoare.

Punct critic de rentabilitate - Raportul dintre cheltuielile totale pentru producerea și vânzarea unei anumite cantități de produs și numărul de unități produse sau vândute.

Putere de negociere - Determină capacitatea relativă de influență în termeni de schimb într-o tranzacție a cumpărătorilor și vânzătorilor.

R

Resurse naturale - Partea naturală a activelor materiale pe termen lung, care are o formă naturală concretă de rezerve de petrol, gaze, material lemnos, extrase în cursul unei perioade îndelungate.

Rentabilitatea investiției - Raportul dintre venitul net și capitalul investit; cel mai utilizat indicator al eficienței întreprinderii.

S

Sector industrial - Parte componentă distinctă a întreprinderii, care fabrică anumite tipuri de produse sau prestează anumite servicii, în special, organizațiilor terțe.

Sector geografic - Parte componentă distinctă a întreprinderii, care desfășoară activitate economică într-o singură țară sau în mai multe țări în cadrul unei anumite zone geografice.

Suma de recuperare - Suma pe care întreprinderea presupune să o recupereze ca rezultat al utilizării activului, inclusiv valoarea rămasă în cazul ieșirii acestuia.

Scrisoare de credit - Scrisoare care autorizează pe purtătorul său să primească un anumit credit.

Segmentarea pieței – Strategie de marketing ce include elaborarea sau adoptarea produselor la fiecare segment de piață sau piață selectată.

Sistem de marketing - Sistem complex de activitate intensă pe piața care cuprinde toate etapele circulației mărfurilor și serviciilor.

Societate transnațională - Întreprindere ce operează în câteva țări simultan.

Stoc amortizator - Stocuri, de regulă controlate de stat, create prin cumpărare când există un surplus de rezerve și prețurile sînt mici, și vîndute când apare un deficit de rezerve și prețurile sînt ridicate, cu intenția de a stabili prețurile.

Stoc de siguranță – Asigură continuitatea activității când apar rupturi în procesul de aprovizionare.

Structura pieței - Mediul care influențează comportarea firmelor (tipul de concurență și stabilirea prețului) pe piață.

Studiul pieței - Colectarea sistematică a informației despre piață folosind studiul analitic și practic.

T

Terenuri - Un tip special de imobil care are o durată de utilizare nelimitată în desfășurarea activității întreprinderii sau poate fi destinat închirierii.

U

Uzura mijloacelor fixe - Repartizarea sistematică a valorii uzurabile a mijloacelor fixe în decursul duratei de funcționare utilă.

V

Valoarea de intrare - Suma mijloacelor bănești achitate, a echivalentelor acestora sau valoarea venală sub altă formă de compensare, acordată la achiziționarea sau crearea activelor materiale pe termen lung.

Valoarea realizabilă netă (V.R.N.) - Prețul probabil de vînzare a stocurilor de mărfuri și materiale în procesul activității economice ordinare diminuată cu cheltuielile probabile prevăzute pentru completarea și organizarea vînzării.

Valoarea uzurabilă - Valoarea de intrare a obiectelor de mică valoare și scurtă durată sau o altă sumă care o substituie în rapoartele financiare diminuată cu valoarea probabilă rămasă.

Valoarea rămasă - Suma netă (valoarea bunurilor utile) pe care întreprinderea intenționează să o obțină din activ la expirarea duratei de utilizare.

Venit contabil - Profitul perioadei de gestiune pînă la impozitare reflectată în raportul privind rezultatele financiare.

Venit impozabil - Venitul contabil al perioadei de gestiune corectat în conformitate cu regulile stabilite de legislația fiscală.

Venit sectorial - Venit provenit nemijlocit din activitatea sectorului sau o anumită parte din venitul întreprinderii rezultat din operațiile cu terții și cu alte sectoare ale acestei întreprinderi, care poate fi repartizată între sectoare proporțional bazei stabilite.

Valoarea de bilanț - Suma cu care activele materiale pe termen lung sînt evaluate la data întocmirii bilanțului.

Valoarea corectată a mijloacelor fixe - Valoarea mijloacelor fixe determinată după efectuarea investițiilor capitale ulterioare în cazul ameliorării stării activelor.

Valoarea reevaluată - Valoarea activelor materiale determinată ca urmare a reevaluării acestora.

Valoarea venală - Suma cu care un activ ar putea fi schimbat în procesul operației comerciale între părțile independente.

Valoarea rămasă - Suma net (valoarea bunurilor materiale utilizabile), pe care întreprinderea prevede să o obțină la expirarea duratei de utilizare a activului.

Valoarea de piață - Suma care nu poate fi obținută din vânzarea investițiilor pe piața activă sau este calculată în baza altor indicatori.

Valoarea nominală - Valoarea indicată pe fiecare titlu de valoare la momentul emisiunii acesteia și care servește drept temei pentru calcularea dobînzilor, dividendelor.

Venit de la creșterea capitalului - Creșterea capitalului datorită creșterii prețului de pe piață.

Venituri din activitatea de investiții - Venituri rezultate din ieșirea și reevaluarea activelor pe termen lung ale întreprinderii sub formă de dividende, dobînzii din operațiunile cu părțile legate.

Venituri din activitatea financiară - Venituri obținute din transmisiunea în posesiunea altor persoane pe un termen mai mare de un an a activelor nemateriale și a celor materiale pe termen lung, a activelor intrate cu titlu gratuit sub formă de diferențe de curs valutar, subvenții de stat etc.

Venituri din activitatea operațională - Venituri rezultate din activitatea de bază a întreprinderii (vînzarea produselor, mărfurilor, prestarea serviciilor).

Venituri excepționale - Venituri rezultate din operațiuni și evenimente neordinare, de exemplu, compensații primite pentru recuperarea pierderilor din urma calamităților naturale etc.

Valoare actuală - Mărimea scontată a intrărilor nete viitoare a mijloacelor bănești așteptate de la active în cazul funcționării normale a întreprinderii.

Valoare curentă - Suma mijloacelor bănești sau a echivalentelor acestora necesară pentru achiziționarea în prezent a unui activ identic sau similar.

Variație ciclică a prețurilor - Schimbări în prețurile medii pe câțiva ani datorate schimbărilor în cerere sau ofertă și reacție întârziată la produsele oferite.

Variații sezoniere ale prețului - Variația prețurilor medii timp de un an generată de corespunderea produsului final la un sezon.

Venit mediu - Raportul dintre venitul total și cantitatea totală de bunuri sau servicii prestate.

Z

Zona liberă - Parte a teritoriului național, de regulă, porturi și aeroporturi, în cadrul căreia comerțul cu produse, în special cele industriale, este liberalizat prin desființarea oricăror taxe vamale.

Literatura

1. Dezvoltarea marketingului agroalimentar în Republica Moldova, Chișinău, 1999.
2. Noul dicționar universal al limbii române, București – Chișinău, Litera Internațional, 2006, 1676 pag.
3. Dicționar explicativ al limbii române, Ediția a II-a, Univers Enciclopedic, București, 1996, 1192 pag.
4. Mic dicționar al limbii române, București, 1974..